

AJANKOHTAISTA

□ Ensi toukokuussa tapahtuvasta Euroopan unionin laajentumisesta tarjoaa virallista tietoa EU:n EURO-PA-palvelin (<http://europa.eu.int/pol/enlarg/index.fi.htm>) ja komission laajentumista käsittelevä sivusto (<http://europa.eu.int/comm/enlargement/index.fi.html>), jonka kirjastosta löytyy mm. viime marraskuussa julkistettu komission "Kokonaisvaltainen seurantakertomus Tvekin, Viron, Kyproksen, Latvian, Liettuan, Unkarin, Maltan, Puolan, Slovenian ja Slovakian EU-jäsenyyssvalmiudesta". Valtioneuvoston (www.vn.fi) laajentumissivuston sisältö on niukka.

□ Suomenkielinen perusteos laajentumisesta on Outi Karemaa ym. (toim.), "Suomi ja Euroopan unionin laajentuminen", Helsinki: Eurooppa-tiedotus ja Edita, 2001. Ulkoasianministeriön Eurooppa-tiedotus (www.eurooppa-tiedotus.fi) on julkaissut useita muitakin katsauksia aiheeseen. Muita tuoreimpia analyyseja ovat VM:n Kansantalousosaston työryhmämuistio "Unionin laajentumiseen liittyviä taloudellisia näkökohtia" (www.vm.fi/tiedostot/pdf/fi/51338.pdf), ETLAn (www.etla.fi) keskusteluaihe no. 885, "EU:n laajenemisen vaikutukset suomalaisten yritysten strategiioihin" sekä Matti Sarvimäen "Euroopan unionin itälaajentuminen ja maahanmuutto Suomeen", VATT-tutkimuksia 98 (www.vatt.fi/julkaisut/t/t98.pdf).

□ Ulkopoliittisen Instituutin (www.upi-fiia.fi/painopistealueet/eu/eu_laajentuminen/index.htm) laajentumissivusto sisältää linkkejä myös kriittiseen keskusteluun aiheesta. Laajentumista arvioivista ulkomaisista tutkimuslaitoksista mainittakoon Centre for European Reform (www.cer.org.uk/enlargement/index.html), joka on myös koonnut useita linkkejä muihin vastaaviin laitoksiin. Euroalueen tulevaan laajentumiseen paneutuvassa Ezoneplus-projektissa (www.ezoneplus.org) on Suomesta edustettuna VATT.

Heikki Taimio

Vero- kilpailun jännite

Euroopan unioniin ei ole ennen liittynyt maita, jotka ovat olleet niin paljon taloudellisesti jäljessä vanhoja jäsenmaita kuin nyt liittyvät entiset sosialistimaat. Kunnianhimoisin lähestymistävoitteisiinsa nämä kahdeksan maata pyrkivät houkuttelemalla ulkomaisia sijoituksia. Irlannin menestyksellistä esimerkkiä seuraten ne painavat veroasteensa mahdollisimman alas.

Verokilpailu muodostaa suuren jännitteen vanhojen ja uusien jäsenmaiden välillä. Monet EU15-maat ovat jo vastanneet haasteeseen keventämällä verotustaan. Aivan toisenlainen reaktio oli pohjoismaisen hyvinvointivaltion rahoituspohjan rapautumista pelkäävän Ruotsin pääministerin Göran Perssonin taannoinen valitus, ettei ole oikein auttaa EU-tuilla uusia jäsenmaita pitämään veroasteitaan matalina.

Mitähän olisi tapahtunut, jos uusille jäsenmaille ei olisi luvattu EU-tukia? Kenties ne eivät siinä tapauksessa olisi edes hakeneet jäsenyyttä. Ne eivät ehkä olisi korvanneet puuttuvia tukia verotamalla enemmän. Olisi saattanut käydä päin vastoin: ulkomaisia sijoittajia

olisi suosittu vieläkin matalammilla veroilla. Kevyt verotus kuuluu asiaan sellaisessa taloudellisessa kehitysvaiheessa.

Perimmäinen jännite piilee kuitenkin siinä, etteivät uudet jäsenmaat ole edes pitemmän päälle ylen ihastuneita eurooppalaiseen hyvinvointivaltioon. Pikkemminkin ne tähyävät – Viro etunässä – amerikkalaistyyppiseen julkiseen sektoriin ja sitä vastaavaan veroasteeseen. Irlantikin on onnistunut ainakin viime aikoihin asti supistamaan julkisen talouden bkt-osuutta, vaikka sen elintaso on jo noussut EU:n kärkipäähän.

Ei kuitenkaan pidä unohtaa, että verotus on vain yksi eikä edes tärkein investointeihin ja kasvuun vaikuttava tekijä. Irlannillakin on ollut eräitä muita valtteja, joita uusilla jäsenmailla ei juuri ole: englanninkielistä ja hyvin koulutettua (ja maahan muuttavaa) työvoimaa, toimiva infrastruktuuri ja hyvä hallinto. Suomellakin on ollut useimmat näistä ja lisäksi samanlaiset suuret haitat: pienet kotimarkkinat ja sijainti EU:n reunalla.□